

'Snel's Hutte'

Blik op Boijl

Het laatste huis aan de Doldersumsestraat, nét voor de grens met Drenthe heeft sinds jaar en dag deze naam, die verwijst naar een ver verleden van rond 1728.

Het was de tijd dat in en rond Boijl grote heidevelden waren met plaggenhutten half in en half boven de grond als (soms tijdelijke) woningen. Wijlen Jan H Koops schreef hierover dat dit gebied al in de 17^e eeuw verveend was en daarna weer met heide begroeid.

De bossen rond Doldersum zijn zeker een eeuw later aangeplant zo rond 1850 door de Maatschappij van Weldadigheid.

Maar hoe zat dat met deze Snel? Er zou een misdrijf gepleegd zijn en ook slachtoffers gevallen. Ging het om stroperij? nee, het ging om smokkelwaar. Enig speurwerk leverde het volgende verhaal op:

Begin 18^e eeuw ondervindt het gewest Friesland volgens een boek van 1724 veel nadeel van 'sluickerij' (smokkel) Wanneer goederen als tabak en alcohol Friesland binnen komen, moet daar accijns over betaald worden.

Op 3 juli 1728 zijn twee opzichters/controleurs (douaniers) uit Oldeholtgade, Jan Alberts en Johannes Clasen op verkenning in het Builingerveld. Ze vatten post nabij Doldersum en weten dan nog niet dat het een hele lange nacht zal worden!

De douaniers zien twee mannen naderen met, naar ze dachten, vaten op hun rug en even later zien ze nog eens vier mannen komen. Ze menen Feijke Broers een koopman uit Gorredijk, te herkennen, een 'groot sluicker' mét een grote hond.

De douaniers voorzien problemen en roepen de hulp in van Abraham Pijtters en Johannes

Lammerts controleur/opzichters te Rijsberkamp. Inmiddels is het al na middernacht en ze verdelen zich twee aan twee in de buurt van de hut van Andries Snel, die daar woont met zijn vrouw Jantien Aten en hun 3 kinderen.

De douaniers zien zes mannen met goederen uit de richting van Doldersum komen en manen ze tot staan.

De mannen werpen hun goederen af en raken slaags met de douaniers.

Jan Alberts komt zijn collega's te hulp en lost een schot.

Dan zien ze dat één van de smokkelaars

naar de hut van Andries Snel loopt, die daarop te voorschijn komt met zijn 'snaphaan', deze komt samen met de andere mannen al dreigementen roepend dat ze hun 'door en door' zullen schieten én hun goederen terug willen! Ze hitsen de hond op tegen de douaniers die ech-

ter stand houden en hem van zich af weten te slaan. Er wordt over en weer geschoten en de douanier Albers uit Oldeholtpade wordt aan zijn gezicht geraakt.

Tijdens de schietpartij klinkt opeens een jammerlijk gekerm waarop Snel en zijn mannen zich uit de voeten maken.

De controleurs blijven 's nachts waken bij de buit: ca. dertig liter brandewijn, evenzoveel genever en negenenzestig en een half pond tabak.

De volgende morgen meldt Jantien Aten, huisvrouw van Andries Snel, in opdracht van Jan Koopmans uit Doldersum, zich bij de stellingen te Boijl: Leffert Gerckens en Geert Jipide.

Ze vertelt dat in de heide van het Vrouwenveld (tegenover haar hut en ten oosten van de huidige Doldersumsestraat) een dode man ligt. Gerckens gaat kijken en brengt de dode op een wagen naar Wolvega.

Het blijkt Feijke Broers te zijn.

Andries Snel wordt gevangen genomen en overgebracht naar het Blokhuis in Leeuwarden.

De rechtszaak dient op 28 september 1728.

De getuigenverklaring telt 60 punten en Andries ontkent ze allemaal op één na. Hij beweert niet thuis geweest te zijn op de bewuste avond, hij was op bezoek bij zijn schoonvader in Vledder. Op de vraag wānneer hij weer thuis kwam, antwoordt hij: 'dat gezien de lange tijd dat niet meer weet' Wél dat hij alleen thuiskwam.

Het Hof van Friesland vindt dat het recht moet zegevieren en dat 'zaken van zeer kwalijke aard' niet ongestraft kunnen blijven. Ook om anderen een voorbeeld te stellen.

Zijn straf: 7 jaar lang dwangarbeid in het Tuchthuis.

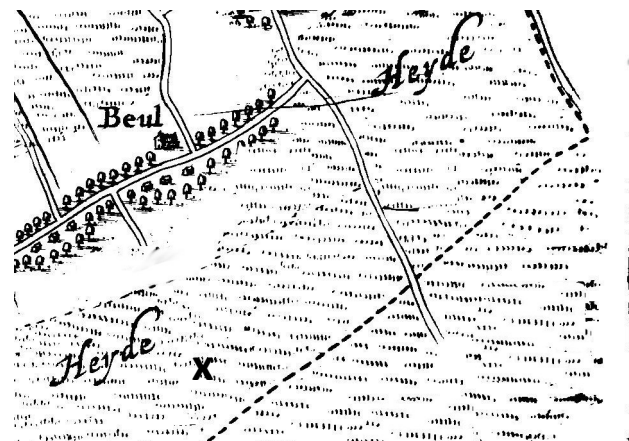
Andries Snel wordt naar het schavot van de scherprechter geleid en daar op 4 december 1728 tuchtrechtelijk geselsd en gebrandmerkt.

In 1755 (27 jaar later en hij moet inmiddels al op leeftijd geweest zijn) zit Andries Snel in Assen gevangen voor brandstichting en diefstal.

Hij is in Wapserveen betrapt tijdens het stelen van bijenkorven, iets waar toen een zware straf op stond. Je kon er zelfs de doodstraf voor krijgen. Mogelijk heeft Andries zijn vonnis niet af willen wachten en hij pleegt in de gevangenis zelfmoord.

Andries Snel: we zouden nu zeggen 'een veelpleger' niets meer en niets minder.

bron: site 'Vledder Kerspel'

Het grensincident van 1728 moet hier **X** ongeveer geweest zijn. Tegenover de Rijsber kamperweg liep in de 18^e eeuw een zandpad naar Doldersum en Diever

namens Archiefgroep Boijl
Jellie Menger